

BÃO VÀ ÁP THẤP NHIỆT ĐỐI ẢNH HƯỞNG ĐẾN VIỆT NAM THỜI KỲ 1991- 1995

PTS Đặng Trần Duy

Trung tâm quốc gia dự báo khí tượng thủy văn

I- Thống kê các cơn bão và áp thấp nhiệt đới có ảnh hưởng đến Việt Nam thời kỳ 1991 - 1995

Việc xem xét phân loại ảnh hưởng của bão là vấn đề phức tạp, hiện chưa có những chuẩn mực cụ thể và thống nhất. Trong tài liệu này chúng tôi sử dụng những tiêu chuẩn phân định ảnh hưởng của bão đến một khu vực rộng trên đất liền thành 4 loại như sau:

1. Ảnh hưởng loại AT (áp thấp) khi xoáy thuận là áp thấp, gây gió thực tế từ cấp 5 trở xuống và mưa từ cấp mưa vừa trở lên,
2. Ảnh hưởng loại ATND khi xoáy thuận là áp thấp nhiệt đới, gây gió thực tế đạt cấp 6-7 nhưng không vượt quá cấp 7 và có mưa (không tính cấp mưa),
3. Ảnh hưởng loại BAO (Bão) khi xoáy thuận là bão, gây gió thực tế từ cấp 8 trở lên và có mưa (không tính cấp mưa),
4. Ảnh hưởng loại BAOG khi xoáy thuận là bão không đổ bộ trực tiếp nhưng có ảnh hưởng về thời tiết, gió thực tế ít nhất đạt cấp 6 - cấp 7 và có mưa (không tính lượng), nếu gió không đạt cấp 6 thì lượng mưa phải đạt cấp mưa vừa trở lên.

Bảng 1. Thống kê số bão và áp thấp nhiệt đới có ảnh hưởng tới Việt Nam theo loại ảnh hưởng trong thời kỳ 1991-1995

Bão số (QT)	Tên bão (Quốc tế)	Bão số (Việt Nam)	Loại ảnh hưởng	Địa phương, ngày, thời tiết
9101	Sharon	ATND/91	AT	Quảng Ngãi-Khánh Hòa 16-3, mưa lớn, gió cấp 6
9106	Zeke	03/91	BAO	Quảng Ninh-Hải Phòng 14-7; gió cấp 9- 10, giạt 11-12
9111	Fred	06/91	BAO	Hà Tĩnh-Quảng Bình 17-8, mưa to, gió cấp 11, giạt cấp 12
9124	Seth	07/91	AT	Quảng Nam-Đà Nẵng-Khánh Hòa 16- 11, mưa vừa
9125	Thelma	10/91	AT	Thuận Hải 8-11 gây mưa Quảng Ngãi đến Thuận Hải, Tây Nguyên
9204	Chuck	01/92	BAO	Hải Phòng- Quảng Ninh 29-6, gió cấp 10, giạt 11-12
9205	Eli	02/92	BAO	Quảng Ninh 13-7, gió cấp 9-10, giạt 11-12
9207	Gary	04/92	BAOG	Vào biên giới Việt Trung 23-7, gây mưa to ở Bắc Bộ

		ATND-92	ATND	Vào Nghệ An-Hà Tĩnh 20-9, mưa rất to
9224	Angela	06/92	BAO	Bình Định-Phú Yên 23-10, gió cấp 8-9, mưa to
9226	Collen	07/92	ATND	Quảng Ngãi-Bình Định 28-10, mưa to
		08/92	ATND	Ven biển Rạch Giá-Kiên Giang, mưa ở Nam Bộ 29/30-10
9229	Forrét	09/92	ATND	Ngoài khơi Nam Bộ, gây mưa ở Nam Bộ 14-11
9302	Koryn	01/93	BAOG	Đổ bộ vào Trung Quốc, gây mưa ở Bắc Bộ 28-6
9303	Lewis	02/93	BAO	Quỳnh Lưu-Tĩnh Gia 12-7, gió cấp 8-9, giạt 10
9309	Taha	03/93	BAOG	Đổ bộ vào Trung Quốc, gây mưa ở Bắc Bộ 22-8
9312	Winona	04/93	ATND	Quảng Bình-Quảng Trị 29-8
9316	Becky	06/93	BAOG	Vào Trung Quốc, gây mưa ở Bắc Bộ 18-9
9325	Kyle	10/93	BAO	Phú Yên-Khánh Hòa 23-11, gió 12 giạt trên 12
9326	Lola	11/93	BAO	Phú Yên-Khánh Hòa-Ninh Thuận 9-12, gió 9-10 giạt 11
9327	Manny	12/93	AT	Ngoài khơi Ninh Thuận-Bình Thuận 14-12, gây mưa
		ATND/94	AT	Bình Thuận-Vũng Tàu 29-6, gây mưa to trong đất liền
9403	Russ	02/94	BAOG	Vào Trung Quốc, gây mưa ở Bắc Bộ 9-6
9410	Amy	05/94	BAO	Thanh Hóa 31-7 (bão ở vịnh Bắc Bộ), gió cấp 7-8
9418	Harry	06/94	BAO	Quảng Ninh-Hải Phòng 28/8, gió 7-8
9422	Joel	07/94	BAO	Quảng Ninh 7-9, gió 8-9
9423	Luke	08/94	ATND	Nghệ An 14-9, gió 6-7
9430	Teresa	09/94	ATND	Ninh Thuận-Bình Thuận 26-10, mưa vừa mưa to
		ATND/95	AT	Quảng Ninh 1-6
		ATND/95	ATND	Đồng bằng Bắc Bộ- Thanh Hóa 28-7, mưa to
9506	Irving	04/95	BAOG	Biên giới Việt Trung 20-8, mưa vừa ở Bắc Bộ
9509	Lois	05/95	BAO	Thanh Hóa 29-8 gió 10, giạt 11
9514	Ryan	07/95	BAOG	Gây mưa vừa đến to từ 16 đến 20-9 ở Trung Trung Bộ
		ATND/95	AT	Phú Yên - Khánh Hòa 29-9
9516	Ted	09/95	BAOG	Ngoài khơi Bắc Bộ và Bắc Trung Bộ 13-10, mưa lớn trong đất liền
9519	Yvette	10/95	BAO	Bình Định 26-10 gió 10, giạt 11-12, mưa rất to
9521	Zack	11/95	BAO	Quảng Ngãi 1-11 gió 12, giạt trên 12, mưa rất to
9520	Angela	12/95	AT	Ngoài khơi Bắc Trung Bộ 7-11, mưa to ở Bắc Bộ và Khu 4

II- Đặc điểm phân bố số bão và áp thấp nhiệt đới ảnh hưởng đến Việt Nam thời kỳ 1991-1995

Bảng 2. Phân bố tổng số bão và áp thấp nhiệt đới ảnh hưởng tới Việt Nam trong các năm từ 1991 đến 1995 theo tháng

Tháng Năm	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Cộng
1991			1				1	1			2		5
1992						1	2		1	3	1		8
1993						1	1	2	1		1	2	8
1994						2	1	1	2	1			7
1995						1	1	2	2	2	2		10
Cộng	0	0	1	0	0	5	6	6	6	6	6	2	38

Bảng 3. Phân bố tổng số bão và áp thấp nhiệt đới ảnh hưởng tới Việt Nam theo tháng trong các thời kỳ năm năm từ 1971 đến 1995

Tháng Thời kỳ	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Cộng
1971-75	1				1	4	4	6	9	8	5	3	41
1976-80						4	5	4	10	5	4		32
1981-85			1			4	4	3	6	11	6	1	36
1986-90					1	3	3	5	3	14	7	2	38
1991-95			1			5	6	6	6	6	6	2	38
Cộng	1		2	0	2	20	22	24	34	44	28	8	185

Bảng 4. Phân bố số bão và áp thấp nhiệt đới ảnh hưởng tới Việt Nam theo loại ảnh hưởng theo tháng trong thời kỳ 1991-1995

Tháng Loại ảnh hưởng	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Cộng
AT			1			2			1		3	1	8
ATND							1	1	2	3	1		8
BAOG						2	1	2	2	1			8
BAO						1	4	3	1	2	2	1	14
Cộng	0	0	1	0	0	5	6	6	6	6	6	2	38

Bảng 5. Phân bố số bão và áp thấp nhiệt đới ảnh hưởng tới Việt Nam theo khu vực trong thời kỳ 1991-1995

Khu vực Loại ảnh hưởng	Bắc Bộ - Thanh hóa	Nghệ An - T.T.Huế	Đà Nẵng- Khánh Hòa	Ninh Thuận- Nam Bộ	Cộng
Áp thấp	1	1	3	3	8
Áp thấp nhiệt đới	1	3	1	3	8
Bão gần	6*	1*	2		9*
Bão	6	3	5		14
Cộng	14	8*	11	6	39*

(*) - Con bão số 09/95 đi từ phía nam lên phía bắc Vịnh Bắc Bộ ảnh hưởng đến 2 khu vực trong đất liền trước khi đổ bộ vào Trung Quốc.

III- Nhận xét

1. Thời kỳ 1991 - 1995 mỗi năm đều có những tổ hợp bão và áp thấp ảnh hưởng liên tiếp (cách nhau trên dưới 10 ngày) vào một khu vực, đặc biệt ở miền Trung (bảng 1).

2. Tần suất ảnh hưởng của bão từng năm cũng như cả thời đoạn 5 năm 1991-1995 đều ở mức cao, vượt trung bình nhiều năm (bảng 2 và bảng 3).

3. Phân bố tần suất ảnh hưởng của bão và áp thấp theo tháng trong thời đoạn 1991-1995 tương đối đồng đều và kéo dài từ tháng VI đến tháng XI, trong khi ở các thời đoạn trước thường đạt cực đại trong 2 tháng IX và X (bảng 2 và 3).

4. Tần suất ảnh hưởng trực tiếp của bão trong thời đoạn 1991-1995 trung bình là 2,8 cơn/năm chỉ bằng khoảng 65% tần suất ảnh hưởng của bão gần, áp thấp nhiệt đới và áp thấp (bảng 4).

5. Trong thời đoạn 1991 - 1995 khu vực Bắc Bộ và Thanh Hóa chịu ảnh hưởng của bão và áp thấp nhiệt đới nhiều nhất, sau đó đến khu vực Quảng Nam Đà Nẵng - Khánh Hòa (bảng 5).

6. Vào cuối mùa bão (tháng X, tháng XI), ảnh hưởng của bão thường kết hợp ảnh hưởng của không khí lạnh làm tăng khả năng mưa lớn gây lũ lụt, đặc biệt đối với miền Trung.